

**Základní škola s rozšířenou výukou cizích jazyků
Metelkovo náměstí 968, Teplice 415 01**

Preventivní program školy

Školní rok 2018/2019

Zpracovala: Mgr. Martina Drvotová Richterová
metodička primární prevence

Garant: Mgr. Michal Chalupný
ředitel školy

OBSAH

1. Úvod
 2. Charakteristika školy
 3. Cíle MPP
 4. Personální zajištění prevence
 5. Vzdělávání pedagogů v oblasti prevence ve šk. roce 2018/2019
 6. Analýza současného stavu
 7. Realizace MPP
 8. Realizace MPP při mimoškolních aktivitách
 9. Hodnocení aktivit a sledování jejich efektivity
 10. Rodiče
 11. Metodické pomůcky, informace, kontakty
 12. Subjekty, se kterými škola pravidelně nebo příležitostně pracuje
 13. Propagace
 14. Závěr
- Příloha

1. Úvod

Problematika rizikových projevů chování (dále jen RPCH) dětí je celospolečenským problémem. Zneužívání drog, šikana a jiné projevy rizikového chování se dotýkají dětí, které navštěvují základní školu. Objevují se nové rizikové jevy např. kyberšikana.

Proto je důležité zahájit primární prevenci právě v době základní školní docházky, poskytnout žákům co nejvíce informací o problematice všech projevů rizikového chování podaných přiměřeně k jejich věku a na toto téma s nimi mluvit i na neformální úrovni.

Z tohoto důvodu i naše škola připravuje a realizuje komplexní program primární prevence rizikového chování. Primární prevence ve škole je týmová práce. Podílejí se na ní všichni pedagogičtí a provozní zaměstnanci. Spolupracujeme s externími subjekty a samozřejmě s rodiči.

Preventivní program školy (dále PPŠ) je součástí pedagogické dokumentace školy. Vychází z Metodického pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže č. j. 14514/2000-51 a slouží jako základní pomůcka pro preventivní aktivity na ZŠ s RVCJ Metelkovo nám., Teplice v průběhu celého školního roku.

Za jeho sestavení odpovídají školní metodičky prevence. Vedení školy a pedagogický sbor jsou seznámeni s jeho obsahem. Vlastní náplň programu realizují vyučující, do jejichž předmětů spadají jednotlivá témata (viz tab. č. 1 a 2).

Účinnost programu je vyhodnocována vždy na konci školního roku ve spolupráci s vedením školy, průběžně hodnotíme klady a zápory jednotlivých školních akcí (projektových dnů, besed, exkurzí, divadelních představení aj.)

Program je zaměřen na všechny věkové kategorie žáků naší školy.

Pro vypracování PPŠ byly využity následující závazné materiály:

- Metodické doporučení k prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, MŠMT č. j. 21291/2010-28.
- Vyhláška MŠMT č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školských zařízeních.
- Metodický pokyn Ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování ve školách a školských zařízeních č. j. 22294/2013-1.

2. Charakteristika školy

Škola je úplná základní škola s 1.–9. ročníkem. Součástí školy je školní družina a školní jídelna. Budova školy je situována v klidné, tiché čtvrti mimo rušné komunikace, přesto však nedaleko městského centra. Kapacita školy je 780 žáků.

Ve školním roce 2018/2019 navštěvuje naši školu 768 žáků. 1. stupeň navštěvuje 423 žáků, 2. stupeň 346 žáků. V každém ročníku jsou zpravidla tři třídy (A, B a C). Průměrný počet žáků v jedné třídě se pohybuje kolem 27. Ve škole pracuje 69 zaměstnanců, z toho 45 pedagogů (včetně 8 vychovatelek ŠD). Od šk. roku 2017/18 je novou zaměstnankyní školy i asistentka pedagoga. Ve škole je důsledně pracováno s integrovanými žáky podle doporučení PPP Teplice a SPC Teplice. Celkem je do školy zapsáno 24 žáků, kteří jsou vzděláváni podle §38 školského zákona (vzdělávání v zahraničí).

Naše škola je jednou z mála základních škol v Ústeckém kraji specializovaných na rozšířenou výuku cizích jazyků.

3. Cíle PPŠ

Prevence rizikového chování dětí v působnosti naší školy je zaměřena na:

A. Předcházení rizikovým jevům v chování žáků, a to zejm. v těchto oblastech:

- záškoláctví
- šikana
- kouření a alkoholismus
- virtuální drogy (počítače, televize, video, internet)
- poruchy příjmu potravy
- vandalismus a jiné formy násilného a agresivního chování
- kriminalita dětí a mládeže a delikvence
- sexuálně rizikové chování, sexuální zneužívání dětí
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě
- xenofobie, rasismus, intolerance a antisemitismu

B. Rozpoznání a zajištění včasné intervence, a to zejména v těchto případech:

- týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání
- ohrožování mravní výchovy mládeže
- domácího násilí
- poruch příjmu potravy (bulimie, anorexie)

Dlouhodobé a obecné cíle:

- zlepšovat mezilidské vztahy, podporovat vzájemnou pomoc, a to nejen mezi jednotlivci, ale také mezi jednotlivými třídními kolektivy
- pěstovat v žácích naší školy pocit sounáležitosti k dění v naší škole, pocit hrdosti nad úspěchy naší školy
- pěstovat a důsledně vyžadovat zásady slušného chování
- cvičit sebeovládání a umění zapojit se a obstát v kolektivu
- zapojovat žáky do mimoškolních aktivit a nastítnit, jak správně trávit volný čas
- rozvíjet osobnost žáka, posilovat jeho pozitivní vlastnosti
- učit žáky, jak řešit některé problémy a situace
- učit žáky rozlišovat dobré a špatné
- nadále seznamovat žáky s nebezpečím návykových látek
- zapojení celého pedagogického sboru školy do systému prevence
- aktivní spolupráce s rodiči žáků a dalšími organizacemi podporujícími prevenci.

Střednědobé cíle:

- pokračovat ve spolupráci s Městskou policií Teplice a Policií ČR
- spolupráce s PPP Teplice a vypracování přehledu o regionálních institucích činných v oblasti prevence
- dlouhodobá spolupráce s Mgr. M. Podlahovou oblasti prevence rizikového chování
- systémové třídnické hodiny a jejich maximální využití
- konzultační hodiny

Krátkodobé cíle:

- seznámení pedagogů s minimálním preventivním programem
- pravidelné schůzky preventivního týmu (školní metodik prevence, zástupce vedení školy, výchovné poradkyně, vyučující výchovy ke zdraví a občanské výchovy)
- průběžné vzdělávání pedagogů v oblasti RPCH
- monitoring (MP + tř. uč.)
- **září 2018** - třídnické hodiny, adaptační kurz pro 6. roč.
- **říjen 2018** - edukační roadshow VZP 2018 pro 7. roč., preventivní program Z housenky motýlem pro 3. roč. a Bát, či nebát se? pro 5. roč., zeměpisná exkurze pro 8. roč., projektový den ke 100. výročí vzniku Československé republiky (celý 2. st.), Halloween den pro 1. a 2. st.+ přednáška Limity chování žáků pro rodiče žáků 6. roč.
- **listopad 2018** - poznávací šk. akce Berlín, Postupim pro 9. roč., preventivní program Online I. pro 4. roč. a Z housenky motýlem pro 3. roč.
- **prosinec 2018** - preventivní program Dospívám pro děvčata 6. roč. a Na startu mužnosti pro chlapce 6. roč., Mikulášská nadílka, třídnické hodiny – vánoční besídka
- **leden 2019** -
- **únor 2019** - lyžařský výcvik pro 7. třídy

- **březen 2019** - Den otevřených dveří pro budoucí prvňáčky
- **duben 2019** - MP Teplice- přednáška na téma Dopravní výchova pro 2. a 4. třídy
- **květen 2019** - akce VZPoua úrazům pro 9. roč. a 1. st.
- **červen 2019** - společná realizace Dne dětí a Sportovního dne, zahraniční výjezd – Anglie, Švédsko
- **školní výlety v průběhu celého roku**
- **zahraniční zájezdy v průběhu školního roku** (Velká Británie, Francie)
- **nabídka volnočasových aktivit v rámci kroužků vedených pedagogy školy**

4. Personální zajištění prevence

Na realizaci preventivního programu školy se podílejí všichni zaměstnanci školy, zejm.:

- ředitel školy: Mgr. Bc. Michal Chalupný
 - zodpovídá za realizaci preventivního programu
 - je součástí preventivního týmu
 - jedná s rodiči žáků
- zástupkyně pro 1. stupeň: Mgr. Bc. Šárka Laštovková
 - je součástí preventivního týmu
 - jedná s rodiči žáků
- zástupkyně pro 2. stupeň: RNDr. Eva Zemanová
 - je součástí preventivního týmu
 - jedná s rodiči žáků
- výchovná poradkyně pro 1. – 4. třídu: Mgr. Bc. Michaela Vorlíčková
 - je součástí preventivního týmu
 - eviduje děti s SPU, eviduje integrované žáky
 - vytváří individuální vzdělávací plány
- výchovná poradkyně pro 5. třídy a 2. stupeň Mgr. Jana Rutzenstorferová
 - je součástí preventivního týmu
 - eviduje děti s SPU, eviduje integrované žáky
 - vytváří individuální vzdělávací plány
 - vede profesní orientaci žáků
 - spolupracuje s PPP a SPC Teplice
- školní metodička prevence Mgr. Martina Drvotová Richterová
 - sestavuje PPŠ a další plány pro preventivní aktivity ve škole
 - spolupracuje s vedením školy, výchovným poradcem, třídními učiteli, ostatními pracovníky školy, PPP, okresní metodičkou, psychologem a dalšími organizacemi, institucemi a odborníky
 - mapuje výskyt rizikového chování ve škole
 - řeší a eviduje rizikové chování ve škole
 - zajišťuje a koordinuje preventivní aktivity a programy prevence pro žáky
 - poskytují materiály a informace všem učitelům a rodičům k dané problematice
- třídní učitelé
 - mapují vztahy žáků v třídním kolektivu
 - jsou manažery třídního dění a preventivních aktivit

Na škole funguje **školní preventivní tým.**

Členové jsou:

- ředitel školy Mgr. Bc. M. Chalupný
- zástupkyně pro 1. stupeň: Mgr. Bc. Šárka Laštovková
- zástupkyně pro 2. stupeň: RNDr. Eva Zemanová
- výchovná poradkyně pro 1. stupeň: Mgr. Bc. Michaela Vorlíčková
- výchovná poradkyně pro 2. stupeň: Mgr. Jana Rutzenstorferová
- školní metodička prevence: Mgr. Martina Drvotová Richterová
- vyučující výchovy ke zdraví a občanské výchovy: Mgr. Eva Šeremetová

Preventivní tým

- schází se jednou do měsíce
- mapuje, analyzuje aktuální situaci ve škole
- šetří rizikové chování žáků, dodržuje postupy platné pro naši školu
- řeší situaci s třídním kolektivem
- jedná s rodiči žáků
- jedná s Policií ČR, Městskou policií Teplice, PPP Teplice, orgánem sociálně-právní ochrany dětí, psychologem, dětskou lékařkou

5. Vzdělávání pedagogů v oblasti prevence ve školním roce 2018/2019

- pro všechny pedagogy: dle aktuální nabídky
- pro ŠMP: dle aktuální nabídky, účastní se pravidelných setkání metodiků prevence
- pro výchovné poradkyně: dle aktuální nabídky, účastní se pravidelných setkání výchovných poradců

6. Analýza současného stavu

Analýza problematiky rizikového chování žáků ve škole je důležitá pro zjištění aktuálního stavu, stanovení příčin rizikového chování a vytýčení cílů prevence.

Ke zjištění současného stavu rizikového chování ve škole budou využity dotazníky pro žáky i učitele, schránka důvěry, třídnické hodiny, hodiny předmětů výchovného charakteru – rodinná výchova a výchova k občanství. Většina školních akcí je ukončena zpětnými vazbami, kterými zjišťujeme názory žáků i pedagogů školy.

Z analýzy v loňském školním roce pro nás vyplývají tři nejdůležitější úkoly:

- pokračovat ve všech aktivitách, které se nám osvědčily (např. projektové dny, přespávání ve škole, školní výlety, zahraniční zájezdy aj.)
- smysluplně využívat potenciál třídnických hodin

- prohloubit a zkvalitnit spolupráci s rodiči žáků

7. Realizace PPŠ

1. stupeň

Realizaci PPŠ má na starosti třídní učitel. Následující témata jsou zařazena do jednotlivých vyučovacích předmětů (viz tabulka č. 1). Učitel by měl nenásilnou a věku dítěte přiměřenou formou vysvětlit pojmy a jevy jako alkoholismus, kouření, drogy, měl by vést děti ke správným postojům v souvislosti s těmito problémy. V tématech souvisejících se zdravím by se měly děti seznámit se správnou životosprávou, hygienou, s vhodným režimem dne včetně kvalitního odpočinku. V tématech rodina, soužití lidí, partnerství, základy sexuální výchovy by měl být kladen co největší důraz na mezilidské vztahy, vzájemnou pomoc a spolupráci. K realizaci by měly být využívány nejrůznější metody a formy.

Tab. č. 1 – Začlenění témat do jednotlivých ročníků a předmětů (1. stupeň)

Ročník	Obsah	Vyučovací předmět
1.	<ul style="list-style-type: none"> • osobní bezpečí • základní zásady mezilidské komunikace • vztahy v rodině a v kolektivu • různost lidí, chování ve vztahu k cizím osobám • základní hygienické návyky • využití volného času • rodina – můj domov • nebezpečí na ulici 	<ul style="list-style-type: none"> • prvouka • český jazyk • výtvarná výchova
2.	<ul style="list-style-type: none"> • lidské tělo • zdraví a jeho ochrana • zacházení s léky • režim dne • mezilidské vztahy • chování v krizových situacích • kouření – škodlivost zdraví 	<ul style="list-style-type: none"> • prvouka • český jazyk • výtvarná výchova
3.	<ul style="list-style-type: none"> • pojmy z oblasti prevence drogové závislosti (kouření, léky) • ochrana zdraví • odlišnosti mezi lidmi • chování ve vztahu k okolí • využívání volného času • činnosti podporující zdraví • ochrana proti obtěžování cizí osobou 	<ul style="list-style-type: none"> • prvouka • český jazyk • výtvarná výchova
4.	<ul style="list-style-type: none"> • lidské tělo • vztahy v rodině • odlišnost mezi pohlavími 	<ul style="list-style-type: none"> • přírodověda • český jazyk

	<ul style="list-style-type: none"> • životospráva • pojem drogová závislost • přírodní pohromy, ekologické katastrofy • evakuace • tísňová volání • vztahy v dětském kolektivu 	<ul style="list-style-type: none"> • výtvarná výchova
5.	<ul style="list-style-type: none"> • vztahy v rodině • léčivé a návykové látky • vztahy v dětském kolektivu (práva a povinnosti) • komunikace s různými osobami • poznatky o negativních vlivech tabáku a alkoholu • nebezpečí při komunikaci s cizími osobami • znaky jednotlivých etap života • respekt zdravotně oslabeným 	<ul style="list-style-type: none"> • přírodověda • český jazyk • výtvarná výchova

2. stupeň

Témata týkající se RPCH jsou začleňována do jednotlivých předmětů (viz tab. č. 2) a realizují je jednotliví vyučující.

Tab. č. 2 - Začlenění témat do jednotlivých ročníků a předmětů (2. stupeň)

Ročník	Obsah	Vyučovací předmět
6.	<ul style="list-style-type: none"> • využití volného času • zdravý životní styl • zdraví a jeho ochrana • rodina a její funkce • osobní bezpečí • ochrana člověka za mimořádných situací – živelní pohromy - varovné signály a chování po jejich vyhlášení • rizika zneužívání návykových látek • centra odborné pomoci • způsoby odmítání 	<ul style="list-style-type: none"> • výchova ke zdraví • zeměpis • výchova k občanství • výchova ke zdraví • výchova k občanství
7.	<ul style="list-style-type: none"> • komunikace mezi lidmi • mezilidské vztahy • péče o zdraví • život s handicapem • sexuální výchova • osobní bezpečí, šikana, sexuální násilí • rozdělení drog, prevence 	<ul style="list-style-type: none"> • výchova k občanství

	<ul style="list-style-type: none"> ochrana člověka za mimořádných situací – evakuace, prostředky individuální ochrany, živelní pohromy (požár) 	
8.	<ul style="list-style-type: none"> působení drog na dětský organismus změny v chování a vliv drog na tělesné a duševní zdraví člověka rozvoj sebepoznání a sebepojetí sexuální výchova, odlišnosti, deviace drogová závislost, kontaktní centra chování v krizových situacích označení a klasifikace nebezpečných látek 1. pomoc při zasažení chemickými látkami 	<ul style="list-style-type: none"> přírodopis zeměpis chemie
9.	<ul style="list-style-type: none"> sebepečetí, sebevědomí, rozvoj osobnosti sociální výchova vztah k jiným kulturám, národnostem komunikace právní odpovědnost, trestní normy finanční gramotnost zdravé sexuální chování volba životního partnera havárie s únikem nebezpečných látek – šíření, označení, chování při haváriích 	<ul style="list-style-type: none"> svět práce výchova ke zdraví chemie

8. Realizace PPŠ při mimoškolních aktivitách

Škola realizuje jednorázové či pravidelné volnočasové aktivity zaměřené na smysluplné využívání volného času, včetně cílené prevence.

Škola nabízí:

- zájmové kroužky vedené aprobovanými pedagogy školy (úplný seznam na webových stránkách školy www.zsmetelkovo.cz)
- školní exkurze: památky Prahy, Památník Terežín...
- školní výlety: zahraniční poznávací zájezdy (Francie, Anglie, Německo...)
- sportovní kurzy: lyžařský...
- sportovní dny: Den dětí, Sportovní den...
- projektové dny
- besedy: Čas proměn, Na startu mužnosti, mentální anorexie, zdravá výživa a životní styl...
- společenské akce: školní „párty“ pořádaná žáky školy
- žakovskou knihovnu, internet
- školní družinu (1. – 3. ročník)
- nástěnky s nabídkou volnočasových akcí

- žáci se podílejí na akcích školy: Den otevřených dveří, Mikulášská besídka...
- každoročně se žáci školy účastní jazykových i přírodovědných olympiád

Ve městě Teplice působí celá řada organizací, které zajišťují využití volného času dětí, např.

- DDM Teplice - www.ddmteplice.cz
- Skaut Teplice - <http://www.doubravkateplice.cz>

Poznámka:

Neméně důležitým prvkem je školní prostředí, ve kterém žáci tráví hodně času. Škola je průběžně modernizovaná, vybavovaná, aby se v ní žáci cítili co nejlépe.

Žáci se podílejí na tvorbě prostředí, na jeho výzdobě, udržování pořádku. Jsou vedeni ke spoluzodpovědnosti, dostávají prostor k vlastní realizaci svých nápadů při výzdobě školy, třídy. Žáci si sami stanovili pravidla chování mezi sebou a pokusí se je dodržovat.

Ve škole tento školní rok prozatím nefunguje žákovský parlament.

Ve škole funguje schránka důvěry, do níž mohou žáci dávat své dotazy nebo informace. Žáci vědí, že do schránky má přístup výchovná poradkyně a školní metodička prevence a bude s nimi o jejich problémech diskutovat. Pravidelně je vyhodnoceno využívání této nabídky a podle výsledku jsou připravena další opatření, nabídky, možnosti.

Ve škole jsou stanoveny konzultační hodiny s metodičkou prevence i výchovnými poradkyněmi.

Příruční knihovnička s propagačními materiály, odbornou literaturou, beletrií, videotéka je na požádání k dispozici učitelům, žákům i rodičům.

9. Hodnocení aktivit a sledování jejich efektivity

Jednotlivé části programu kontroluje realizátor programu, pravidelně je vyhodnocuje a podle výsledků program modifikuje. Vedeme přehled o úspěšnosti akcí a vedeme školní kroniku. S výsledky seznamuje učitele i rodiče a výsledky zveřejňuje, publikujeme.

Školní metodičky prevence každoročně zpracovávají závěrečnou zprávu o realizaci PPŠ, kterou předkládá vedení školy. Zpráva je součástí výroční zprávy školy.

Pro zjišťování efektivity programu používáme metody kvantitativní, např. necháme žáky ohodnotit danou akci v bodech, v procentech nebo oznámkovat. Pro kvalitativní hodnocení necháme děti napsat, jak se jim program líbil, jestli se dozvěděly něco nového, jak byly spokojené aj. Na hodnocení se ptáme i ostatních vyučujících.

10. Rodiče

Na naší škole pracuje rada rodičů, spolupracuje s vedením školy.

Škola nabízí a pořádá pro rodiče:

- konzultace s výchovnou poradkyní a metodičkou prevence
- možnost půjčování odborné literatury o návykových látkách, prevenci
- informace o práci školy a školních aktivitách na webových stránkách školy
- pravidelné třídní schůzky
- dny otevřených dveří
- slavnostní zápis dětí do první třídy
- poskytování informací o negativních jevech rodičům formou emailů
- na začátku školního roku jsou rodiče písemně informováni o možnosti seznámení se se školním řádem, Preventivním programem školy, výroční zprávou školy aj.

11. Metodické pomůcky, kontakty

- videotéka pedagogů vyučujících rodinnou, občanskou výchovu a výchovu ke zdraví
- školní knihovna
- odborná literatura, časopis Prevence, Třídní učitel
- konzultační hodiny:
- výchovná poradkyně pro 1. stupeň: Mgr. Bc. Michaela Vorlíčková

michaela.vorlickova@zsmetelkovo.cz

- pracovna Mgr. Bc. M. Vorlíčkové se nachází v přízemí, dveře č. 1
- pro žáky a rodiče: dle předchozí dohody

- výchovná poradkyně pro 2. stupeň: Mgr. Jana Rutzenstorferová

jana.rutzenstorferova@zsmetelkovo.cz

- pracovna Mgr. J. Rutzenstorferové se nachází v 2. patře vedle sborovny
- konzultační hodiny
pro žáky: středa 14.00 – 15.00 hod.
pro rodiče: středa 15.00 – 16.00 hod.
- ve výše uvedenou dobu lze přijít bez objednání
- individuální konzultace jsou možné i v jinou dobu po předchozí domluvě, a to nejlépe prostřednictvím e-mailu, popř. telefonicky na čísle školy

- metodička primární prevence: Mgr. Martina Drvotová Richterová

e-mail: martina.richterova@zsmetelkovo.cz,

- pracovna Mgr. M. Drvotové Richterové se nachází v 2. patře
- konzultační hodiny
pro žáky: každé úterý 7.25-7.55 hod.
pro rodiče: každé pondělí 7.25-7.55 hod.
- ve výše uvedenou dobu lze přijít bez objednání
- individuální konzultace jsou možné i v jinou dobu po předchozí domluvě, a to nejlépe prostřednictvím e-mailu, popř. telefonicky na čísle školy

12. Subjekty, se kterými škola pravidelně nebo příležitostně pracuje:

Oblast školství

- Pedagogicko-psychologická poradna, Lípová 651/9, Teplice 415 01
email: www.pppuk.cz
- Speciálně pedagogické centrum Teplice
email: www.spcteplice.cz

Oblast sociálních věcí

- Magistrát města Teplice – Odbor sociálních věcí a zdravotnictví
- Kurátorky pro děti a mládež

Oblast zdravotnictví

- Obvodní dětské lékaři

Policie ČR, Městská policie Teplice

- Policie ČR Teplice
- Městská policie Teplice

12. Propagace

O veškerém dění ve škole informují:

- webové stránky školy
- nástěnky
- škola příležitostně spolupracuje s místním a regionální tiskem

13. Závěr

Preventivní program školy je součástí výchovy a vzdělávání žáků po celou dobu povinné školní docházky. Účastní se ho učitelé, žáci, rodiče, odborníci. Jeho efektivitu lze obtížně hodnotit. Jeho přínos se mnohdy projeví, až když žáci opustí školu a dokážou, že se umí uplatnit v životě. Je velice těžké měřit efekt našeho preventivního působení bez pozdějších informací o žácích. Každý žák má jiné životní zkušenosti a působí a platí na něho něco jiného. Program je sestaven a realizován tak, aby respektoval i tato fakta.

Naší snahou a přáním je co nejvíce žáků vybavit schopností, vůlí a rozumovými předpoklady ubránit se všem negativním vlivům a nátlakům nejrůznějších part, sekt i jednotlivců, všem návykovým látkám a rizikovému chování v celé šíři.

PPŠ projednala a schválila pedagogická rada dne 1. 9. 2018.

Přílohy

„Směrnice“ k postupu školy při vzniku problémů v oblasti zneužívání návykových látek a postup v případě zjištění šikany.

Použité zkratky:

ŠMP	školní metodik prevence
VP	výchovný poradce
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
ŘŠ	ředitel školy
ZŘ	zástupce ředitele
TU	třídní učitel
OSPOD	orgán sociálně správní ochrany

1. Psychoaktivní látky

Definice: „**Psychoaktivní látka**“ – tímto termínem se rozumí nelegální drogy, alkohol, tabákové výrobky,....

Definice: „**Podezřelá látka**“ – jakákoliv substance v pevném, kapalném či plynném stavu, o které se pedagog domnívá, že by mohla být látkou psychoaktivní (složení látky pedagog netestuje, stačí jeho domněnka).

1.1. U žáka byla nalezena podezřelá látka

1. Učitel odebere žákovi podezřelou látku a za přítomnosti svědka ji bezpečně uloží.
 - a. Učitel dá látku do obálky (je-li to nutné, vloží ji nejprve do čistého igelitového sáčku).
 - b. Obálku zalepí.
 - c. Na obálku napíše datum, čas, místo nálezu a uvede zde i jméno žáka, který látku vlastnil.
 - d. Přes spoje obálky se nálezce i jeho svědek podepíše.
 - e. Obálku uloží do školního trezoru (u ředitele školy).
2. Učitel nález oznámí ŘŠ, v době jeho nepřítomnosti ZŘ.
3. Ředitel školy či jeho zástupce (viz bod 2) rozhodne, zda je nutné postoupit případ policii, a neprodleně informuje rodiče žáka.
4. Ředitel školy rozhodne o případném potrestání žáka a prostřednictvím TU informuje rodiče.

Poznámky:

1. Učitelé není dovoleno bez svolení žáka provádět šetření. K tomu je oprávněna pouze Policie ČR.
2. Držení psychoaktivní látky v prostorách školy je hrubým porušením školního řádu.
3. Žák je po odebrání podezřelé látky pod neustálým pedagogickým dohledem.
4. Je-li zavolána policie: Pokud je žák nezletilý, je při výslechu policií nutná přítomnost rodičů či jiného zástupce. Tuto roli může suplovat pedagog nebo zástupce OSPODu.

1.2. Ve škole je nalezen žák pod vlivem psychoaktivní látky nebo trpící abstinčními příznaky

1. Učitel, který našel žáka pod vlivem psychoaktivní látky nebo žáka trpícího abstinčními příznaky, je povinen zajistit žákovi bezpečnost. Tím se rozumí buď první pomoc, první pomoc + RZS či jen neustálý dohled pedagoga (ideálně tento dohled zajistí TU).
2. Učitel tuto informaci ihned oznámí vedení školy (ŘS, ZŘ) a nahlásí na sekretariátu, aby byli okamžitě kontaktováni rodiče.
3. Učitel provede ve spolupráci s výchovným poradcem či metodikem prevence zápis o daném případě.
4. Ředitel školy informuje rodiče žáka a rozhodne, zda je nutné postoupit případ policii z důvodu podezření ze zneužívání a distribuce nelegálních drog.
5. Po návratu žáka do školy provede TU, VP nebo ŠMP pohovor se žákem. Doporučí mu rozhovor s odborníkem, sdělí mu kontakty na odborná zařízení.
6. Ředitel školy rozhodne o případném potrestání žáka a prostřednictvím TU informuje rodiče.

Poznámky:

1. Užití psychoaktivní látky v prostorách školy nebo pobyt ve škole pod jejím vlivem je hrubým porušením školního řádu.
2. Žák je po dobu, než si ho převezmou rodiče, pod neustálým pedagogickým dohledem, v případě nutnosti je mu poskytnuta první pomoc.
3. První pomocí se rozumí nejen zajištění základních životních funkcí, ale i pomoc psychologická.
4. Pro účely této směrnice jsou mezi psychoaktivní látky zahrnuta i léčiva, která nejsou užitá dle lékařského doporučení (abúzus).
5. Učitel není školený odborník, jehož úlohou je rozpoznat, zda žák je či není pod vlivem psychoaktivní látky. Proto ke stanovení této situace stačí jeho subjektivní podezření.

1.3. Žák se svěří se skutečností, že užívá/zneužívá psychoaktivní látky

1. Učitel žáka trpělivě vyslechne.
2. Žáka je nutné přesvědčit o nutnosti kontaktovat rodiče a vše jim vhodnou formou oznámit. (U nezletilého žáka je povinností pedagoga **vždy** oznámit tuto skutečnost rodičům – s žakovým souhlasem bude situace jednodušší.)
3. Učitel žákovi sám nebo za pomoci VP, popř. ŠMP doporučí žákovi rozhovor s odborníkem (zdravotnické zařízení, K-centrum), dá mu kontakt, popř. zařízení kontaktují ihned společně.

Poznámky:

1. Pro účely této směrnice jsou mezi psychoaktivní látky zahrnuta i léčiva, která nejsou užitá dle lékařského doporučení (abúzus).

1.4. Ve škole byly nalezeny psychoaktivní látky nebo vybavení k jejich užívání

1. Učitel, který ve škole našel psychoaktivní látku nebo vybavení k její aplikaci, ji bezpečně zajistí. (Stejný postup viz 1.1.)
2. Provede záznam o nálezů za přítomnosti svědka. Tento záznam je předán ŠMP, který ho založí, kopii předá ŘŠ. (Pokud není ŠMP přítomen, učitel udělá kopii záznamu a oba dokumenty jsou předány ŘŠ, popř. ZŘ).
3. Ředitel školy nebo jeho zástupce kontaktuje policii.

Poznámky:

1. Pokud nález učinil žák, neprodleně informuje jakéhokoliv pedagoga, který je v dosahu (v tomto pořadí: ŠMP, TU, učitele, který ho vyučuje v následující hodině, pedagoga vykonávajícího pohotovost, ŘŠ, jakéhokoliv učitele.) Kontaktovaný učitel se zachová dle platné směrnice.

1.5. Žák je ve škole či v jejím okolí přistižen při distribuci nelegálních drog

1. Pedagog žákovi odebere látku a uloží ji na bezpečném místě. (Stejný postup viz 1.1.)
2. Pedagog kontaktuje výchovného poradce či metodika prevence a ten prodiskutuje případ se žákem. Provede zápis o pohovoru. Žák je pod neustálým dohledem.
3. Během pohovoru je o situaci informována ŘŠ, popř. ZŘ.
4. Ředitel školy či jeho zástupce kontaktuje policii, protože na distribuci drog se vztahuje ohlašovací povinnost. Prostřednictvím třídního učitele vše oznámí rodičům žáka.
5. Ředitel školy rozhodne o případném potrestání žáka a prostřednictvím TU informuje rodiče.

Poznámky:

1. Pokud je žák nezletilý, je při výslechu policií nutná přítomnost rodičů či jiného zástupce, tuto roli může suplovat pedagog nebo zástupce OSPODu.
2. Distribuce nelegálních drog (v prostorách školy) je trestným činem, tudíž i hrubým porušením školního řádu.
3. Učitel při zjištění distribuce podezřelé látky substanci netestuje, stačí pouze jeho podezření, že se jedná o nelegální drogu.

2. Postup při odhalování a řešení případů šikany a kyberšikany

Definice: „**Šikana**“ – je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit jedinci, ohrožit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to cílené a obvykle opakované užití násilí jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumějí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí druhé osoby, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako nápadné přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševním a tělesném zdraví.

Definice: „**Kyberšikanu**“ (cyberbullying) lze stroze definovat jako „zneužití ICT (informačních komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a Internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně vyvést z rovnováhy“.

K rozpoznání kyberšikany mohou vyučující využít příručku: Kyberšikana a její prevence (ISBN 978-80-86961-78-1), která byla předána všem pedagogům a je k dispozici ve sborovnách.

Pro řešení šikany a kyberšikany jsou používány obdobné postupy.

1. Učitel, který vyzoroval šikanu nebo byl na ni některým žákem upozorněn, konfrontuje své pozorování s dalšími kolegy, především s třídními učiteli.
2. Podezření na šikanu oznámí učitel ŘŠ, VP, ŠMP.
3. Třídní učitel se ve spolupráci s ostatními učiteli pokusí nalézt vhodné svědky.
4. TU sám nebo ve spolupráci s VP, ŠMP provede individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky – spolužáky (konfrontace svědků šikany mezi sebou). Udělá stručný zápis a nechá ho svědky podepsat.
5. TU se spojí s rodiči případné oběti a konzultuje s nimi znaky možné šikany. Vyslechne ve spolupráci s VP či ŠMP oběť, zaručí jí diskrétnost a důvěrnost poskytnutých informací. Vyhotoví zápis. Rodičům oběti nebo oběti samotné nabídne psychologickou pomoc poskytovanou odborným pracovištěm, na které předá kontakt.

6. TU ve spolupráci s VP, popř. ŠMP provede rozhovor s agresorem (agresory), udělá stručný zápis.
7. ŘŠ je o průběhu šetření průběžně informován TU.
8. Po zjištění všech skutečností navrhne ŘŠ spolu s TU, VP a ŠMP další postup.
9. TU informuje jak rodiče oběti, tak rodiče agresora o následujícím postupu. Pozve je do školy, kde s nimi po seznámení se situací provede stručný zápis, který všichni zúčastnění podepíší. Pozve **zvláště** rodiče oběti a **zvláště** rodiče agresora!
10. Teprve po všech výše uvedených krocích rozebere TU, případně ve spolupráci s VP či ŠMP, situaci ve třídě, oznámí potrestání viníků.
11. TU i ostatní učitelé vyučující v této třídě sledují další vývoj situace ve třídě.

Poznámky:

1. Z hlediska trestního zákona může šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestných činů. Proto je nutné vždy informovat ŘŠ, který rozhodne, zda tuto skutečnost ohlásí Policii ČR či OSPODu.
2. Šikanování je hrubým porušením školního řádu. Agresor bude dle zjištěných skutečností potrestán. Výše trestu bude záležet na druhu a způsobu šikany.
3. V případě výbuchu brutálního skupinového násilí vůči oběti (tzv. „školní lynčování“) je nutný následující

postup:

1. Překonat šok pedagoga a bezprostředně zachránit oběť (1. pomoc, RZS).
 2. Domluva pedagogů na spolupráci a postupu vyšetřování.
 3. Zabránit domluvě agresorů na křivé výpovědi.
 4. Pokračující pomoc a podpora oběti.
 5. Informovat ŘŠ, nahlásit případ policii.
 6. Vlastní vyšetřování.
4. Účastní-li se šikanování většina problémové skupiny nebo jsou-li normy agresorů skupinou akceptovány, doporučuje se, aby šetření vedl odborník-specialista na problematiku šikanování (z PPP, střediska výchovné péče, diagnostického ústavu, krizového centra apod.).

3. Postup při řešení projevů rasismu, xenofobie a intolerance

1. Projevy rasismu, xenofobie a intolerance jsou porušením školního řádu.
2. Každý pedagog, který toto nevhodné chování zachytí, je povinen situaci na místě řešit.
3. O nevhodném chování učitel vždy informuje TU.
4. V případě vážného prohřešku je informován také ŘŠ.

Adaptace žáků 1. tříd na nové prostředí

1. Procházka po škole – získání prvotní orientace v budově
2. Představení některých zaměstnanců - vedení školy, paní uklízečka, pan školník, paní vychovatelka
3. Vytvoření „vizitek“ žáků se jménem a třídou
 - vizitky odlišené barevně dle tříd umožňují rychlé pojmenování dětí a jejich případné zařazení ke třídě a paní učitelce
 - dávají dětem přednost ve ŠJ a pomoc při sebeobsluze v prvních dnech
 - upozorňují ostatní osoby ve škole, že jednájí s „prvňáčkem“
4. V prvním týdnu pomoc žáků 5. tříd při ranním příchodu do školy
 - vyhledání šatny, třídy, popř. další pomoc
 - seznámení se staršími spolužáky
5. Zařazování seznamovacích her do výuky
6. Informační schůzka pro rodiče prvňáčků ve druhém školním dnu
 - seznámení se základními organizačními a bezpečnostními pravidly školy a třídy
7. Hravě sportovní hodina pořádaná žáky 9. tříd
 - Uvolněná hodina s plněním sportovních disciplín
 - Seznámení s nejstaršími spolužáky
8. Motivace žáků ostatních ročníků k ohleduplnosti k žákům 1. tříd a ke snaze pomoci jim v případě nesnázi (při přivítání žáků v novém školním roce vedením školy)
9. Vycházka do okolí školy
 - Seznámení se s okolím školy a orientace v něm
10. Krátký školní výlet na farmu
 - Vzájemné poznávání se mimo budovu školy

11. Omezení známkování v prvních školních týdnech, motivace obrázkovými razítky
12. Hospitace vedení školy zaměřená na komunikaci učitel – žáci (říjen)

Adaptace žáků 6. tříd na nové prostředí

1. Seznamovací kurz (září/říjen)
 - seznámení se s novým třídním učitelem a případně nově příchozími žáky
2. Vytvoření „vizitek“ žáků se jménem
 - vizitky se jmény usnadňují komunikaci jednotlivých učitelů se žáky
3. Procházka po škole – zlepšení orientace v hledání odborných učeben
4. Informační schůzka pro rodiče žáků šestých tříd ve druhém školním dnu
 - seznámení se základními organizačními a bezpečnostními pravidly školy a třídy
5. Zařazování projektových dnů do výuky
 - žáci poznávají starší spolužáky během společných týmových aktivit
6. Motivace žáků ostatních ročníků k ohleduplnosti k žákům 6. tříd a ke snaze pomoci jim v případě nesnáží (při přivítání žáků v novém školním roce vedením školy)
7. Hospitace vedení školy zaměřená na komunikaci učitel – žáci (říjen)